

6. Чумак О. О. Дуальна освіта як перспектива розвитку вищої школи України / Чумак О. О., Плачинда Т. С. // Вісн. Черкас. ун-ту. – Черкаси, 2018. – № 2. – С. 143–149.
7. Совместное образование в университетах Канады [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.canadian-universities.net/Campus/Cooperative-Education.html>. – Назва з екрана.
8. Двойное обучение: прямое поступление на работу с DHBW [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.mannheim.dhbw.de/dual-studieren/duales-studium/vorteile-eines-dualen-studiums>. – Назва з екрана.

*Зіненко Кирил Олександрович,  
викладач кафедри публічного управління, адміністрування та права  
Таврійського державного агротехнологічного університету  
імені Дмитра Моторного» (м. Мелітополь)*

## **ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ**

Право людини на освіту є одним з основних конституційних прав. Стаття 53 Конституції України зазначено: «Кожен має право на освіту. Повна загальна середня освіта є обов'язковою. Держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання; надання державних стипендій та пільг учням і студентам. Громадяни мають право безоплатно здобути вищу освіту в державних і комунальних навчальних закладах на конкурсній основі» [4].

В контексті формування повного та детального понятійного апарату державного регулювання розвитку освітньої сфери доцільним є надання визначення та дослідження сутності наступних понять: «державне регулювання», «державне управління», «освітня діяльність» та «освітня система».

Освітня система держави за даними закону «Про загальну середню освіту» містить 9 основних компонентів (рисунок 1).

На даний час в Україні виникла велика необхідність реформування освіти та введення сучасних шляхів впливу державного регулювання на

освітні процеси. Достатньо швидкий розвиток ринку освітніх послуг та нестача кваліфікованих кадрів за окремими спеціальностями потребує дослідження державного регулювання вказаної сфери за допомогою системного аналізу державного управління ринком послуг вищої освіти. Для вирішення даної проблеми вітчизняного досвіду державного регулювання системи вищої освіти замало, тому необхідно звертатися до досвіду країн-лідерів освітньої діяльності.



Рис. 1. Компоненти освітньої сфери держави

Закон про вищу освіту був ухвалений парламентом 1 липня 2014 року. За відповідне рішення проголосувало 276 народних депутатів. Текст закону було оприлюднено у газеті "Голос України" від 6 серпня. Відповідно до перехідних положень закону він набуває чинності через місяць після опублікування, крім: абзацу третього частини другої статті 56 цього Закону, який набирає чинності з 1 вересня 2015 року та частини сьомої статті 44 та частини четвертої статті 72 цього Закону, які набирають чинності з 1 січня 2016 року. В основі нового Закону України «Про вищу освіту» лежить ідея

університетської автономії, насамперед, в академічній, організаційній та фінансовій сферах. Аналіз основних положень Закону України «Про вищу освіту» свідчить про наступне: Протягом визначеного у законопроекті перехідного періоду із системи вищої освіти буде вилучено рівень молодшого спеціаліста та запроваджено ступінь молодшого бакалавра як скорочений цикл підготовки бакалаврів [1].

Необхідно проаналізувати правовий статус закладу вищої освіти. Відповідно до п. 1 ст. 21 Закону України «Про вищу освіту» заклад вищої освіти є юридичною особою, має відокремлене майно, може від свого імені набувати майнових і особистих немайнових прав і мати обов'язки, бути позивачем і відповідачем у суді. Вищі заклади освіти можуть створювати навчальні та навчально-науково-виробничі комплекси, які є добровільними об'єднаннями (при цьому всі учасники комплексу зберігають статус юридичних осіб).

Публічно-правовий статус вищого закладу освіти характеризується також тим, що МОН України та інші центральні органи виконавчої влади беруть участь у встановленні нормативів матеріально-технічного, фінансового та іншого забезпечення вишу (штатна чисельність співробітників, співвідношення кількості студентів і викладачів, навчальне навантаження викладачів, розміри земельних ділянок, фінансування наукових досліджень, утримання навчальних аудиторій і лабораторій, бібліотек та фондів наукової і навчальної літератури, фінансування капітального будівництва, ремонту й утримання будівель і спортивно-оздоровчих споруд, придбання технічних засобів навчання та методичного забезпечення навчального процесу тощо), диференційованих залежно від статусу, рівня акредитації, типу вишу, напрямів і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців, та наукових напрямів підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації [2].

Підставами для надання закладу (установі) України статусу національного є: загальнодержавне і міжнародне визнання результатів

діяльності закладу (установи); розроблення і практична реалізація ним найважливіших державних програм у гуманітарній сфері; наявність у закладі (установі) визнаних на загальнодержавному або світовому рівні фахівців та їх авторських шкіл чи фахівців з високим рівнем професійної кваліфікації та великим досвідом практичної роботи, що забезпечують вагомі результати в діяльності закладу, а також наявність сучасної матеріально-технічної бази; перспектива дальшого його розвитку.

### **Використані джерела та література:**

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/print1391950419561429>. – Назва з екрана.
2. Коментар окремих положень Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 р. [Електронний ресурс] // Навч.-метод. центр НАВС. – Режим доступу: <http://www.naiuu.kiev.ua/news/komentar-okremih-polozhen-zakonu-ukrayini-“pro-vishhu-osvitu”-vid1-lipnya-2014-roku.pdf>. – Назва з екрана.
3. Застрожнікова І. В. Зарубіжний досвід державного регулювання вищої освіти / І. В. Застрожнікова // Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. – Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2019. – № 2 (65). – С. 251–256.
4. Застрожнікова І. В. Понятійний апарат дослідження державного регулювання розвитку освітньої системи / І. В. Застрожнікова // Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. – Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2019. – № 3. – С. 109–114.
5. Горбова Н. А. Культурно-антропологічний підхід у етнопедагогічних дослідженнях і практичних перетвореннях освіти / Н. А. Горбова // Наук. вісн. Мелітопол. держ. пед. ун-ту. Сер.: Педагогіка. – Мелітополь, 2012. – Вип. 9. – С. 283–291.
6. Нестеренко О. М. Актуальні проблеми та цілі правового виховання молоді / О. М. Нестеренко // Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Сер.: Право. – Ужгород, 2015. – Вип. 35, ч. 2, т. 1. – С. 53–55.

***Карпенко Оксана Олександрівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування Державного університету інфраструктури та технологій (м. Київ)***

### **ЗАПРОВАДЖЕННЯ МОДЕЛІ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ**

Популяризація та перші кроки щодо запровадження дуальної освіти в Україні започатковані ще у 2013 році за сприянням представництва Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні в партнерстві з Українською Асоціацією Маркетингу (УАМ) та Сумським державним університетом (СумДУ) в рамках проекту «Впровадження елементів системи дуальної освіти у ЗВО